

**ДОВГОНОСИКОПОДІБНІ ЖУКИ (COLEOPTERA,
CURCULIONOIDEA) САНАТОРІЮ «ЧЕРВОНА КАЛИНА»**

¹*О. В. Пархоменко, ²В. Ю. Назаренко*

¹Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

²Інститут зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України

E-mail: biolchasopsis@rambler.ru

Санаторій «Червона калина» Рівненської області є одним з унікальних куточків України, на якому, завдяки ентузіазму, діяльності аматорів збережена і примножена природа. Цей санаторій розташований на території Західного Полісся України за 50 км на північ від міста Рівне, неподалік села Жобрин. Він займає загальну площу 24,2 га суходолу та прилягаючу до нього водойму площею 76,2 га. На території санаторію є ділянки з хвойним лісом, з різноманітними декоративними деревами і кущами, лікарськими травами. Також тут знаходиться калиновий, вишневий, горобиний, бузковий гаї і вишневий, яблуневий, малиновий, чорносмородинний сади, виноградна стежка та розкішний фітосад з рядом інтродукованих рослин [1].

На території, яку охоплює санаторій, сьогодні налічується близько 500 видів рослин і тварин, серед яких є регіонально-рідкісні та зникаючі види, види Червоної книги України, декоративні і цінні лікарські, вітаміноносні, медоносні, ефіроолійні трави, чагарники та дерева [2]. Проте, видовий склад довгоносикоподібних жуків не достатньо вивчений. Враховуючи те, що більшість довгоносиків є небезпечними шкідниками як лісових так і інших рослинних угруповань дослідження є актуальним.

Матеріалом для дослідження послужили збори, які були зібрані під час експедицій в санаторій «Червона Калина». Жуки збиралися на початку травня та липня 2013-2014 років. При зборі довгоносикоподібних жуків використовувалися загальні ентомологічні методи. Це ручний збір з листя рослин, кущів, дерев та косіння ентомологічним сачком.

В результаті опрацювання зібраного матеріалу встановлено 30 видів довгоносикоподібних жуків, що належать до трьох родин та 24 родів. При виділенні родин та родів використано систему М. А. Alonso-Zarazaga [3].

Найбільша кількість видів довгоносикоподібних жуків відноситься до родин Curculionidae (19 видів), Apionidae (10 видів) та Rhynchitidae (*Byctiscus betulae* (Linnaeus, 1758)). В тому числі до родини Curculionidae відноситься такі види як: *Nedyus quadrimaculatus* (Linnaeus, 1758), *Phyllobius pyri* (Linnaeus, 1758), *Polydrusus inustus* (Germar, 1824), *Sitona humeralis* (Stephens, 1831), *Sitona lineatus* (Linnaeus, 1758), *Sitona puncticollis* (Stephens, 1831), *Sitona macularius* (Marsham, 1802), *Strophosoma capitatum* (DeGeer, 1775), *Sibinia viscaria* (Linnaeus, 1761), *Sibinia pellucens* (Scopoli, 1772), *Rhinusa antirrhini* (Paykull, 1800), *Rhinoncus castor* (Fabricius, 1792), *Otiorhynchus ovatus* (Linnaeus, 1758), *Nedyus quadrimaculatus* (Linnaeus, 1758), *Mecinus pascuorum* (Gyllenhal, 1813), *Cyphocleonus dealbatus* (Gmelin, 1790), *Ceutorhynchus ignitus* (Germar, 1824), *Anthonomus phyllocola* (Herbst, 1775), *Trichosirocalus troglodytes* (Fabricius, 1787).

Серед представників родини Apionidae нами відмічено такі види, як: *Eutrichapion viciae* (Paykull, 1800), *Ischnopterapion virens* (Herbst, 1797), *Protapion apricans* (Herbst, 1797), *Protapion varipes* (Germar, 1817), *Apion rubiginosum* (Grill, 1839), *Catapion seniculus* (Kirby, 1808), *Perapion curtirostre* (Germar, 1817), *Perapion violaceum* (Kirby, 1808), *Protapion apricans* (Herbst, 1797), *Pseudoperapion brevirostre* (Herbst, 1797).

Домінантними видами у зборах серед представників родини Curculionidae були – *Nedyus quadrimaculatus* (Linnaeus, 1758), який живе і розвивається на кропиві дводомній *Urtica dioica* (Linnaeus, 1753) та *Trichosirocalus troglodytes* (Fabricius, 1787), що є монофагом подорожника ланцетелистого *Plantago lanceolata* (Dieckmann, 1972). Це зумовлено тим, що на території санаторію ці рослини є досить чисельними у складі різних рослинних угруповань.

Серед представників родини Apionidae досить чисельним був вид *Protapion apricans* (Herbst, 1797), який живиться конюшиною *Trifolium pratense* (Linnaeus, 1753).

Інші види довгоносикоподібних жуків, в період нашого

дослідження, зустрічаються у зборах поодинокі і їх чисельність незначна. Незважаючи на це серед них є види, що є небезпечними шкідниками плодівих дерев, чагарників та лісових насаджень (*Phyllobius pyri* (Linnaeus, 1758), *Polydrusus inustus* (Germar, 1824), *Strophosoma capitatum* (DeGeer, 1775), *Otiorhynchus ovatus* (Linnaeus, 1758), *Byctiscus betulae* (Linnaeus, 1758)).

Література

1. *Пархоменко О.В.* Необхідність збереження біорізноманіття на території санаторію “Червона калина” (Рівненська область, Україна) / В.М. Бровдій, О.М.Царенко, І.С. Івченко, О.В. Пархоменко // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 15-річчю Рівненського природного заповідника та 10-річчю Рамсарського угіддя “Торфово-болотний масив Переброди” (м. Сарни, 3-5 липня 2014 року). — Сарни, 2014. — С. 111—116.
2. *Пархоменко О.В.* Кадастр рослинного і тваринного світу території санаторію «Червона калина» Рівненської області / В.М. Бровдій, І.С. Івченко, О.В. Пархоменко, О.М. Царенко/ — К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. — 27 с.
3. *Alonso-Zarazaga M. A., Lyal C.H.C.* A world catalogue of families and genera of Curculionidea (Insecta: Coleoptera) (Excepting Scolytidae and Platypodidae). — London, 1999. — 315 p.

УДК 639.1.06

**ЗНАЧЕННЯ ВОЛЬЄРНОГО РОЗВЕДЕННЯ ДИКИХ
ТВАРИН У ЗБЕРЕЖЕННІ РІДКІСНИХ ВИДІВ ЗВІРІВ**

О. М. Похалюк

Національний лісотехнічний університет України
E-mail: oleg.pahalyuk@yandex.ru

Метою утримання і розведення диких тварин в неволі є збереження виду з подальшою реінтродукцією у природне середовище. Внаслідок розведення звірів у вольєрах вдалося